

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci Arias, Societatis Iesv Theologi, Tractatvs
Tres spirituales**

Arias, Francisco

Coloniæ Agrippinæ, 1603

Cap. 8. De fructu spirituali, quem haurire possunt incipientes ex hac
doctrina de profectu spirituali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59574](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59574)

PROFECTV SPIRITVALI. 63

Cum ergo hic labor in seruitio diuino proficiēdi ex vna parte tā necessarius & salutaris sit vnicuiq; & toti mūdo: ex altera vero parte difficile quidē, sed nō minus vtile & necessariū, vt existent libri de hoc argumēto conscripti, inter optimos offerimus hūc presentē tractatū, cum desiderio maiore DEI gloriam, & salutem animarum eius lectione procurandi.

CAPVT VIII.

De fructu spirituali quē haurire possunt incipiētes seruire DEO ex hac doctrina de ratione proficiēdi in virtute.

AD finem huius tractatus vna ad huc cōmonestatio occurrit necessaria ijs, qui aut inceperūt, aut certē cogitauerunt incipere dare operam verę pietati, nempe hæc. Vt qui piam viuendi consuetudinem iam dudum inierunt, si fortē incidant in conciones aut libellos, quorum sermo in eo vertitur, vt auditor vel lector auocetur à peccatis lethalibus non inde animam capiant alicuius tepiditatis, & arbitrentur nec sibi longius esse progredien-

D 2

diendum, cum certè, vt diximus, longius progredi debeant, hoc est, etiam à leuionibus lapsi hi, qui lethales non sint, cauere, & optimis operibus Deo, gratissimis, etiam si sub pœna æternæ damnationis mandata non sint vacare. Et contra, quid vel iam primum inchoarunt, vel inchoare cogitarunt san-ctam viuendi rationem, non ilicò terreantur, vel animum despondeant, si incidant in conciones vel libellos, quibus studium in virtute proficiendi & ad culmen perfectionis contendendi inculcatur, ex stimantes nimis arduam & difficilem esse virtutum viam, & quam centesimus quisq; mortalium vix assequi possit. Neq; enim ille in virtute progressus proponitur tanquàm ad salutem consequendam prorsus necessarius, sed tanquam valde vtilis & salutaris. Qui enim ad hanc perfectionem vitæ contendunt, puriorem à peccatis cõseruant animum, & securiorem sibi reddunt suam salutem, & maiorem gratiam gloriamq; apud DEVM promerentur: deinde in hac vita ampliore pace & consolatione, quam Deus mundis cõ- de imperiis, perfruuntur, & aliorum dolorum

PROFECTV SPIRITVALI. 63

donorū spiritualiū penē innumerab. liū
quæ DEVS communicare solet omni-
bus in virtute proficientibus partici-
pes fiunt, vt supra diximus, & deinceps
latius exponemus.

ITAQ. non habent, quod idcirco
de sua salute desperent: hunc verò
fructum ex hac consideratione carpe-
re possunt, vt sese humiliēt, submis-
sus de se sentiant, dum animaduer-
tunt se tam longe abesse à pietatis of-
ficijs, quæ diuinę maiestatis excellen-
tia meretur: totoque pectore gaudeant
non deesse Deo in Ecclesia pios seruos,
qui cū tanta perfectione vitæ Christi-
anæ illi seruiant, gratiasq; agant se illū
sensum & notitiam consecutos: nam
lætari de profectu & perfectione alio-
rum, propter gloriā quæ inde in DEVM
redundat, est quodammodo participē
fieri & profectus & perfectionis ipso-
rum. Deinde & alium fructum inde
carpere queunt, nempe vt magno stu-
dio & sollicitudine in precibus suis ad
Deum fuis ob oculos ponant suam
imbecillitatem, enixęque petant effi-
cātem voluntatem & robur spiritale in
diuino suo seruitio proficiendi, ac cer-

PROFECTV SPIRITVALI. 68

to confidant quod si in oratione con-
stanter perseuerarint, se donum ex libe-
rali & misericordie eius manu acceptu-
ros, studiumq; proficiendi, quod iam
apparet, arduum & difficile, & primo
aspectu terret, facile & suauiter futurum,
ac ex cogitatione, quod in dies in bono-
tam ineffabili, vt est amor Dei, maio-
rem semper accessionem facere pote-
runt, incredibilem capturos voluptatē.

C O N S I D E R A R E siquidem debent
hanc viuendi rationem non viribus ho-
minis naturalibus perfici, sed diuinis à
C H R I S T O domino collatis. ille enim
omnibus proficiendi studio ardenti-
bus libenter & per liberaliter gratiam
suam communicat, qua res arduas red-
dat faciles, amaras dulces, & graues le-
ues. Considerent etiam in **C H R I S T I**
Domini nostri Ecclesia, semper fuisse
& adhuc esse innumeros homines in
omni sexu & statu, in virtutum cultu
admodum prouectos, qui eandem ali-
quando difficultatem quam illi nunc
experiantur, in colenda vera pietate
senserint, sed quia cum ingenti fidu-
cia erga Christum iter illud spiritalis
progressus ingressi sunt, eodem pro-
piti-

66
con-
libe
ptu-
iam
rimo
um,
ono
maio-
pote-
otatē.
ebent
us ho
nis à
enim
lenti-
tiam
as red
es le-
s: r
fuisse
es in
cultu
in ali-
nunc
peccate
a fidu-
irilalis
a pro-
piti-

PROFECTV SPIRITVALI 67

pito & adiuuante, admodum pla-
num & iucundum esse deprehende-
runt.

CONSIDERET & quilibet
figillat in quæ DEVS ipsi bona con-
tulerit, quam multa aliter se habue-
rint, quam iam habeant, quomo-
do olim multa vitia amârit, quæ iam
horreat, quomodo olim ne mini-
mam quidem orationem facere, nec
missam, vel concionem audire sine
distractione animi potuerit, nunc
autem voluptatem etiam capiat, ex
orationibus faciendis, & officijs diui-
nis, concionibus que audiendis. Ita-
que sicut Deus hæc in ipso operatus
est sine vlllo suo merito, cum longissi-
mè à salute abesset, cumque à peccato
ad gratiam, à morte ad vitam per-
traxerit, & à carnalibus desiderijs ad
obsequendum diuinis inspirationi-
bus, profusè confidendum est, quod multo
magis eum deducere possit è bono
statu in meliorem adiuuante diuina
gratia.

HAC tentatione terroris & tre-
pidationis inanis pulsatus quoque
fuit

60 TRACTATUS DE

Aug 1a.
conf. c. 11.

fuit AVGVSTINVS initio suæ conuersio-
nis tamque dictis considerationibus
expugnauit. Principio videbatur illi
nimis ardua puritas legis Euangelicæ,
& maxime perpetuæ continentia ob-
seruatio, animumq; despondebat, se
non posse pertingere ad tam glorio-
sam carnis yctoriam. Cum igitur timi-
dus & desperabundus in illa cogitatio-
ne hæreret, sedulo expendere cepit in
Ecclesia Christi non modo extisse &
esse graues & fortes viros qui grauif-
simis penitentijs corpora sua castiga-
rent, & ad culmen omnium virtutum
peruenissent perpetuamq; castitatem
coluissent, vti erat S. ANTONIVS, & alij
eius imitatores, verum etiam innume-
ros adolescentulos, virgines, & viduas,
ac teneræ ætatis pueros & puellulas,
qui perpetuam continentiam custodi-
rent, alacresq; ad vitæ Euangelicæ per-
fectionem contenderent, ac tandem
cor eius sic illum alloquebatur. Tu non
poteris quod isti & ista: an verò isti &
ista in semetipsis possunt, ac non in Do-
mino Deo suo? Quid in te stas, & nõ stas?
Projice te in eum, noli metuere, non se sub-
trahat, ut cadas Projice te securus, exci-
piat te

PROFECTV SPIRITVALI. 69

pietate & saluabit. Considerabat nimirum sanctus ille mutationem, quam Deus in Ecclesia fecerat, & quotidie faciebat conuertendo magnos peccatores in heroes sanctissimos. Atque hæc contemplatio omnem languorem illi ademerat, formidinemque inanem discusserat, ingentem quoque animū illi addebat proficiendi de virtute in virtutem, firmissimā spem dabat Christum sibi affuturum. Sic ipse fatetur in alio loco his verbis.

Exempla seruorum tuorum, quos de nigris lucidos, & de mortuis viuos feceris, congesta in sinū cogitationis nostræ urebant & absumebant grauem torpore, ne in ima vergeremus, & acciderent nos valide ut omnis ex lingua subdola contradictioni flatus inflammare nos ardeat, non extinguere. Atque hi sunt fructus, quos homines cōsiderati hauriunt ex hac doctrina, quæ traditionem in virtute proficiendi.

Atque illi quidem, qui viuo desiderio ardent sui profectus, (quibus hæc doctrina admodum est necessaria, nec paruo numero reperiuntur in **DNI** Ecclesia) ex illa hauriunt certam & per-

D s spicuum

70 TRACTATUS DE

specuam notitiam perfectionis cuiusque virtutis, ac media quibus comparentur, tum robur eas opere ipso exercendi, dum vnicuiusque virtutis doctes considerantur, & remedia contra tentationes tepiditatis, atque arma ad repellendos virtutis hostes, tumque quae ad cognoscendas fugiendasque imposturas, quibus Satan conatur impedire profectum nostrum in diuino seruitio, ac deum in quo natura profectus spiritalis consistat. Quibus vero non inest illud viuum proficendi desiderium, ex hac doctrina discunt humilitatem & confusionem sui, ut diximus, qui fructus tam praestans est, ut Deus propter illam sepe communi- cet viuum desiderium proficendi.

VT vero ex lectione huius libri similes iam dictis colligantur fructus, rogamus Christianum lectorem, ut cum desiderio proficendi illum perlegat: nec enim dubitamus Deum Opt. Max. necessaria praesidia ei suppeditaturum ut ad maiorem suae diuinae maiestatis honorem & gloriam aliquando recipiat, quod ex animo desiderauit exequatur.

TRAC